

Eisen stellen aan de raad van bestuur

Donderdag 31 Juli 2003

Om echt een einde te maken aan de poldergovernance dient de nieuwe code van de commissie-Tabaksblad zich ook uit te spreken over eisen die worden gesteld aan het management, de rol van de interne accountant en hoe de aandeelhouders de externe accountant mogen bevragen.

De conceptcode van de commissie-Tabaksblad is een indrukwekkend werk, die een bijdrage kan leveren aan het herstel van het vertrouwen in verantwoord bestuur en effectief toezicht, dat in onze consensusgedreven 'poldergovernance' een deuk heeft opgelopen. Voor commissarissen is er sprake van aanscherping van de rol en verantwoordelijkheden. Niettemin is er ook een aantal kanttekeningen bij de voorstellen te plaatsen, vooral bij de eisen die aan het management dienen te worden gesteld en bij de voorstellen rondom accountants.

In vergelijking met het eisenpakket dat wordt gesteld aan commissarissen, valt op dat aan het management geen deskundigheidseisen worden gesteld, terwijl moderne literatuur over management en organisatie nadrukkelijke handvatten biedt om een normatief kader te schilderen voor ervaring, samenstelling raad van bestuur, te hanteren organisatiemodellen en managementconcepten en stijl van de topbestuurders. Een gemiste kans. Juist deze punten zijn van belang om op termijn te komen tot structurele verbetering van de bestuurskwaliteit en besluitvormingswijze van grote ondernemingen.

Ook over de interne en externe accountant doet de commissie uitspraken. Het voorstel om de interne accountant te laten functioneren onder louter de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur is voor discussie vatbaar. Weliswaar is dit voorstel verdedigbaar vanuit de gedachte dat deze functie een geïntegreerd onderdeel is van het stelsel van interne controle, maar het is jammer dat door deze structuur de 'auditcommissie' niet een directe, van het management onafhankelijke, monitor heeft op de kwaliteit van de verslaggeving en het risicobeheersingssysteem. De effectiviteit van het functioneren van commissarissen/de audit commissie staat of valt met de kwaliteit van de informatiestroom. Die belangrijke informatie zou gebaat zijn als de interne accountant rechtstreeks rapporteert aan de auditcommissie.

Interessant is het idee de algemene vergadering van aandeelhouders (ava) het recht te geven de externe accountant te bevragen over zijn verklaring over de getrouwheid van de jaarrekening. Op dit punt moet de commissie een nadere en meer concrete invulling geven. Deze gedachte moet worden getoetst aan het uitgangspunt dat de jaarrekening primair de verantwoordelijkheid is van het bestuur, en voorts aan de eis van geheimhouding waaraan iedere accountant is gehouden. Dit laatste klemmt nog meer waar de accountant niet uitsluitend rapporteert aan de aandeelhouders, maar aan een veel bredere kring van stakeholders .

Het is opmerkelijk dat van de accountant wordt gevraagd om de vergaderingen bij te wonen van de auditcommissie en de raad van commissarissen waarin wordt besloten over periodieke externe financiële verslaggeving. Een voorwaarde die alleen zinvol is wanneer deze is gekoppeld aan een opdracht aan de accountant om een onderzoek in te stellen naar de betreffende cijfers, wellicht in de vorm van een 'reviewopdracht'. Zonder een dergelijke opdracht is de aanwezigheid van de accountant bij dergelijke bijeenkomsten onduidelijk gedefinieerd, en 'gratis'.

Een laatste aandachtspunt zit in de betrokkenheid van de accountant bij de beoordeling van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Volgens de aanbevelingen moet de accountant in zijn verslag aan bestuur en raad van commissarissen onder meer rapporteren over leemtes in die systemen, en over 'bedreigingen en risico's voor de vennootschap en de wijze waarop daarover in de te publiceren gegevens gerapporteerd dient te worden'. Ervan uitgaande dat dit laatste slaat op de verplichting voor het bestuur om in het jaarverslag te rapporteren over de effectiviteit en toereikendheid van het interne risicobeheersings- en controlesysteem, ontstaat de vraag of de commissie zinspeelt op een onderzoek à la Sarbanes Oxley Rule 404. De commissie dient zich hierover nadrukkelijk uit te spreken.

Wij hopen van harte dat de aanbevelingen van de commissie-Tabaksblad goed en snel worden ingevoerd, waardoor onze poldergovernance wordt vervangen door een effectief stelsel van 'checks and balances'.

Willy Biewinga

Hans Bossert

Roger Dassen

Drs. Willy Biewinga is voorzitter van het bestuur van Deloitte & Touche, Prof Hans Bossert is partner bij Deloitte & Touche en hoogleraar Public Governance aan de Universiteit Nyenrode, Prof Roger Dassen is partner/vakdirecteur assurance bij Deloitte & Touche en hoogleraar aan de Universiteit van Maastricht en aan de Vrije Universiteit.

Wiebinga, W., Bossert, H., Dassen, R.

(c) Het Financieele Dagblad 2003 alle rechten voorbehouden